

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/120/2021
Identifikačné číslo spisu:	8517203655
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8517203655.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. Q., bývajúceho v A. XXX, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Kýčerského 7, IČO: 36 857 513, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Milan Hrbek, o určenie, že spotrebiteľské úvery sú bezúročné a bez poplatkov, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 Csp 92/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2020 sp. zn. 17 CoCsp 7/2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2020 sp. zn. 17 CoCsp 7/2020 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 2. septembra 2019 č. k. 2 Csp 92/2017-383 určil, že spotrebiteľské úvery poskytnuté žalobcovi na základe Zmlúv o poskytnutí najľahšej pôžičky uzavretých dňa XX. U. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (evidenčné číslo/VS XXXXXXXX), dňa XX. A. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (evidenčné číslo/VS XXXXXXXX), dňa XX. H. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (evidenčné číslo/VS XXXXXXXX) a dňa XX. M. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (evidenčné číslo/VS XXXXXXXX) sú bezúročné a bez poplatkov. Zároveň nepriznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 124, § 127 ods. 1, § 137 písm. d/ CSP, § 1 ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. b/ a ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a § 3 ods. 1, § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 OZ.

1.2. V podstatnom uviedol, že z obsahu zmlúv nevyplýva údaj o dobe trvania zmluvy a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ktorý sa vyžaduje podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z., keď lehota splatnosti nie je uvedená. Ďalej uviedol, že v zmluvách chýba rozpis splátok na istinu, úroky a poplatky podľa ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. Splátkový kalendár, ktorý má byť

neoddeliteľnou súčasťou zmlúv predložený nebol. V zmluvách je uvedený len údaj o výške mesačnej splátky bez špecifikácie koľko činí mesačná splátka istiny, úroku a iných poplatkov. Vzhľadom na uvedené predmetné úvery vyhodnotil ako bezúročné a bez poplatkov v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z.

1.3. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca mal síce plný úspech vo veci, avšak nárok na náhradu trov konania si neuplatnil, pričom z obsahu spisu ani nevyplývalo, že nejaké trovy mu vznikli, preto súd vyslovil, že mu náhradu trov konania nepriznáva.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. júna 2020 sp. zn. 17 CoCsp 7/2020 (ďalej aj „napadnuté odvolacie rozhodnutie“) potvrdil prvostupňový rozsudok a žalobcovi nepriznal náhradu odvolacích trov.

2.1. V podstatnom uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) vo viacerých rozhodnutiach (3 Cdo 146/2017, 4 Cdo 211/2017 3 Cdo 56/2018, 4 Cdo 187/2017, 4 Cdo 65/2018) zaujal stanovisko, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky) a pri ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. je za použitia eurokonformného výkladu nutné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodovaní pri posudzovaní dôvodov bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmlúv odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Preto v tejto časti považoval odvolací súd námietky žalovanej za dôvodné. Nedostatok údajov o zložení mesačnej splátky (úroky, istina, poplatky) nespôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru.

2.2. Žalovaná v podanom odvolaní tiež spochybňovala námietku žalobcu, že vo všetkých zmluvách absenteje údaj o dobe trvania zmluvy a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Odvolací súd sa v tejto súvislosti stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o absencii údajov o termíne konečnej splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z.). Termín konečnej splatnosti bol v zmluvách uvedený len mesiacom a rokom, a preto nebol určený postačujúcim spôsobom tak, aby spotrebiteľ mal možnosť bez akýchkoľvek pochybností vedieť, ktorý deň je termínom konečnej splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru musí byť určená konkrétnym dňom, mesiacom a rokom, nie len údajom 2/19, 7/14, 11/19, 12/19, uviedol odvolací súd. Vzhľadom na absenciu obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. sa úver považuje v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ (správne malo byť b/, pozn.) zákona č. 129/2010 Z. z. za bezúročný a bez poplatkov, uzavrel odvolací súd.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalovaná nemala vedomosť o riešení namietanej právnej otázky dovolacím súdom, ale pre prípad, že dovolací súd takúto otázku už riešil podala dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Žalovaná navrhla, aby najvyšší súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V podstatnom namietala nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu, a to v súvislosti s interpretáciou ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení v čase uzavretia sporných spotrebiteľských úverov. V tejto súvislosti žalovaná uviedla, že z textu citovaného zákonného ustanovenia nevyplýva, že termín konečnej splatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere musí byť výslovne určený ako presný dátum.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu zotrval na správnosti súdneho rozhodnutia. Uviedol, že z neplatných právnych úkonov nemôžu vzniknúť platné právne účinky.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) zároveň aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

prípúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7.1. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 <. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

8. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

9. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaná nesúhlasila s právnym záverom odvolacieho súdu, že v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. musí byť termín konečnej splatnosti úveru výslovne v zmluve uvedený ako presný dátum (bod 6 odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia).

10. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnú otázku (či musí byť termín konečnej splatnosti úveru výslovne v zmluve uvedený), ktorá v čase podania dovolania (19. augusta 2020) skutočne ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Na tom, že je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nič nemení skutočnosť, že v čase po podaní dovolania sa dovolací súd nastolenou otázkou už zaoberal, ako tomu bolo aj v danej veci (uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2021 sp. zn. 2 Cdo 69/2020 a uznesenie najvyššieho súdu z 21. apríla 2022 sp. zn. 7 Cdo 277/2021).

11. Najvyšší súd v uznesení z 30. novembra 2021 sp. zn. 2 Cdo 69/2020 v súvislosti s interpretáciou § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z., v znení účinnom do 30. apríla 2018 formuloval právny názor, že «[e]urokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 ... dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 nemožno od dodávateľov (veriteľov) žiadať, aby v nich uvádzali presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. uvádzalo tento pojem („termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“), je za použitia eurokonformného výkladu práva možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie „dĺžky, či doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ ... dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je nutné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okrem doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru dokonca v podobe konkrétného dátumu. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej náležitosti (t. j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru) osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c/ Smernice». Výslovenému názoru predchádzala analýza Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.

apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS [ďalej len „Smernica“ (článkov 10 ods. 2 písm. c/ a písm. u/, 22 ods. 1, odôvodnenia 47, 23)], rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 z 9. novembra 2016 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, platného právneho stavu na Slovensku a dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z.

11.1. Z vyššie uvedených právnych názorov, týkajúcich sa interpretácie § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z., vychádzal aj najvyšší súd vo svojom v poradí ďalšom uznesení z 21. apríla 2022 sp. zn. 7 Cdo 277/2021.

12. Zo spisu dovolací súd zistil, že posudzovaný súdny spor sa týka štyroch spotrebiteľských úverov uzavretých medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej.

12.1. Prvým bola Zmluva o poskytnutí najľahšej pôžičky uzavretá dňa XX. U. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (č.l. 45-49 spisu), na základe ktorej právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi (spotrebiteľovi) pôžičku vo výške 5.000 €. Žalobca sa zaviazal splatiť úver 60 mesačnými splátkami s celkovou čiastkou 9.356,40 €, RPMN 32 %, fixnou ročnou úrokovou sadzbou 32 %, priemernou RPMN 20,54 % s termínom konečnej splatnosti 02/2019, pri celkových nákladoch spotrebiteľa 4.356,40 € a mesačnej splátke s poistením 160,46 € a splátke 155,94 €.

12.2. Druhým bola Zmluva o poskytnutí najľahšej pôžičky uzavretá dňa XX. A. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (č. l. 62-67 spisu), na základe ktorej právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi (spotrebiteľovi) pôžičku vo výške 3.000 €. Žalobca sa zaviazal splatiť úver 36 mesačnými splátkami s celkovými nákladmi spotrebiteľa 1.264,92 €, RPMN 27,43 %, fixnou ročnou úrokovou sadzbou 27,44 %, priemernou RPMN 18,9 %, prvá splátka splatná 20. augusta 2014, ďalšie splátky splatné vždy 20. dňa v mesiaci, s termínom konečnej splatnosti 07/2017. Celková čiastka 4.264,92 €, mesačná splátka s poistením 121,91 € a splátke 118,47 €.

12.3. Tretím bola Zmluva o poskytnutí najľahšej pôžičky uzavretá dňa XX. H. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (č. l. 81-86 spisu) na základe ktorej právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi (spotrebiteľovi) pôžičku vo výške 3.000 €. Žalobca sa zaviazal splatiť úver 60 mesačnými splátkami s celkovými nákladmi spotrebiteľa 2.337,60 €, RPMN 28,72 %, fixnou ročnou úrokovou sadzbou 28,72 %, priemernou RPMN 18,01 %, prvá splátka splatná 20.12.2014, ďalšie splátky splatné vždy 20. dňa v mesiaci, s termínom konečnej splatnosti 11/2019. Celková čiastka 5.337,60 € a mesačná splátka 88,96 €.

12.4. Štvrtým bola Zmluva o poskytnutí najľahšej pôžičky uzavretá dňa XX. M. XXXX pod číslom XXXXXXXXXXXX (č. l. 103-108 spisu) na základe ktorej právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi (spotrebiteľovi) pôžičku vo výške 3.000 €. Žalobca sa zaviazal splatiť úver 60 mesačnými splátkami s celkovými nákladmi spotrebiteľa 2.337,60 €, RPMN 28,72 %, fixnou ročnou úrokovou sadzbou 28,72 %, priemernou RPMN 18,01 %, prvá splátka splatná 20. decembra 2014, ďalšie splátky splatné vždy 20. dňa v mesiaci, s termínom konečnej splatnosti 11/2019. Celková čiastka 5.337,60 € a mesačná splátka 88,96 €.

13. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

13.1. Podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

13.2. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/ <., r/ a y/.

14. V zhode s uvedenými právnymi závermi dovolacieho súdu (body 11. a 11.1.) najvyšší súd konštatuje, že priamo v texte predmetných úverových zmlúv (body 12.1. až 12.4.) je primerane dostatočným spôsobom určený (aj) termín konečnej splatnosti posudzovaných spotrebiteľských úverov.

15. Pokiaľ odvolací súd vo svojich nosných záveroch dospel k inému právnemu názoru, t.j. že v zmysle

ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. musí byť termín konečnej splatnosti úveru určený „konkrétnym dňom, mesiacom a rokom, nie len údajom 2/19, 7/14, 11/19, 12/19" (bod 6 odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia), tento názor nepovažuje dovolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené, za správny.

16. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.